

ДО БІОГРАФІЇ ВІДРОДЖУВАЧА МОНАСТИРЯ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЕВА ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО СТУДІЙСЬКОГО УСТАВУ УГКЦ У СЕЛИЩІ ПІДКАМІНЬ БРОДІВСЬКОГО РАЙОНУ, А Львівської області ЄРОМОНАХА МЕТОДІЯ (МИКОЛИ) КОСТЮКА (20.12.1953 – 18.12.2008)*

А

А

Микола народився у с. Шарпанці Сокальського р-ну Львівської обл. у родині сільських інтелігентів: батько Ярослав працював дільничим міліціонером, а мати Анеля - вчителькою російської мови і літератури. Отець Методій так згадував по свою сім'ю: «*...Походжу з родини, нетрадиційної для Галичини. Бо тато мій з Сокальщини, але в ранньому дитинстві залишився сиротою, потім не мав де працювати, почав працювати в міліції (...) Мама походила з Полтавської області, була східнячка, зі Східної України, і зовсім не була вихована в релігійному дусі»*

[1].

Уперше про Бога, релігію, Церкву Миколі розповіла бабуся – мамина мама – яка, однак, теж не була релігійною особою. Але тепло згадувала свої дитячі та юнацькі роки, пов'язані з навчанням у школі при жіночому монастирі. Бабусині казки, які вона розповідала онукові, перепліталися зі зворушливими розповідями про храми і монастир. Сільські діти, в оточенні яких виростав Микола, походили з релігійних родин, де дотримувалися християнських традицій. Звичайно, це не могло не діткнути малого Миколи: «*Пам'ятаю себе ще дитиною, коли я дивися на тих віруючих людей (...), на ті сім'ї, які могли йти до церкви, мені було завжди боляче і дуже прикро, бо мені хотілося так, як діти побігнути до церкви (...), а мені завжди наказували дуже суворо, що не йди, бо мамі буде біда»* [1]. Але внутрішній поклик таки долав заборону батьків, і Микола крадькома, коли лишень міг, ходив до храмів поближких сіл. Звичайно, ці «відвідини» церков болісно позначалися на суспільному статусі батьків: їх часто викликали на партійні збори, погрожували втратою роботи...

У віці чотирнадцяти років Микола розпочинає навчання у Сокальській музичній школі,

отож, відвідувати церкву стало простіше. У цей час в його нутрі постає питання: «Чи я віруючий, чи ні?» Шукаючи відповіді, Микола почав молитися до Богородиці, просячи її дати якийсь знак. Якось, перебуваючи на лікуванні у шпиталі, він поділився своїми переживанням з дівчинкою, що лежала у сусідній палаті. А вона сказала: «Треба вірити просто так, а не вимагати від Бога якихось надзвичайних чудес». Микола погодився з цією думкою і внутрішньо склав такий акт віри: «я вірю, і мені не треба знаків з неба».

Невдовзі Микола стає студентом Львівського медучилища і може щоденно бувати на храмових богослужіннях. Тоді він відвідує римо-католицьку катедру, бо, слухаючи «Радіо Ватикан», довідується, що інші храми «державні». Тут, у катедрі, Микола знайомиться з с. Дарією, яка була його катехиткою, і з о. Рафалом, якого просить про таїнство хрещення. Тоді перед Миколою постало питання своєї конфесійно-обрядової ідентичності. Ось як згодом він про це згадував: *«...Отець Рафал взяв одного співслужителя в костелі за кума (...) і почав акт мого хрещення. Каже: «В якому обряді тебе записати?» Він священник чудовий, але таке дав мені запитання. Я на той час не знав, що Церква підпільна існує тут у нас, що така структура є, але вже був свідомий, що є Католицька Церква, Греко-Католицька, що ніби я з того кореня походжу. З одного боку, вже мені костел трошки сподобався. Але я собі думаю: нехай я буду той останній греко-католик в Галичині (...) Така мені думка чогось прийшла. Ще така майже дитяча, бо мені було 15 років. І я кажу: «Запишіть мене греко-католиком». І напевно він мене так і написав»* [1].

Тривалий час Микола не цурався жодного з обрядів і відвідував богослуження в Преображенській церкві і в костелі. А згодом познайомився з греко-католицькими вірними, що перебували у підпіллі і також приходили на молитву в катедру. Під впливом духовних бесід і власних роздумів про свою релігійну і національну приналежність, Микола вступає до монастиря чину св. Василія Великого. Відтоді розпочинаються у житті Миколи неабиякі випробування, яким передував дивний сон: *«Приснилося мені зранку, якраз мав бути польський Великдень, з четверга на п'ятницю перед Плащаницею. Сниться мені, що Ісус Христос несе чашу і каже до мене: «Попробуй мого терпіння». Я так чуть-чуть з тої чаші попробував, і мене так в сні затріпало, якби мене електрикою хто вдарив. Я якось не пробудився до кінця, тільки дивлюся собі на груди – тут рана, велика рана на грудях. Я так пробудився, думаю: що таке?. Встав, помолився, пішов до костела, там була довга відправа в п'ятницю перед Великоднем. Іду додому, там, де я жив на квартирі. На Жовтневій вулиці, в брамі, до мене підходить якийсь високий кремезний чоловік і каже: «Я є такий-то, такий-то». Чин КГБ. Шаповалов його прізвище було. Ну, звичайно, мене почало трясти, я зрозумів, що мене вже бере КГБ. То перший раз мене брало КГБ»* [1].

Під час цієї зустрічі і ніколи згодом о. Методій не розповів нічого, не згадав про жодного священика. Розлючений впертістю хлопця, Шаповалов пообіцяв: «Я тобі так зроблю, що ти ні греко-католицьким, ні римо-католицьким священиком не будеш» [2]. Відтоді Миколи почали остерігатися друзі. Закінчивши підпільну семінарію, він ніяк не міг отримати єрейські свячення. Батьки Миколи теж потерпали від різних підозр та конфліктів, переживань за сина.

Апостол Петро стверджував, що «випробувана віра цінніша від щирого золота» (пор. 1 Пт. 1, 7). Ці слова сповнилися у житті о. Методія 20 березня 1988 р., коли він у віці 34 років таки стає священиком Греко-Католицької Церкви. І відразу розпочинається його ревне служіння пастиря, оборонця віри, відновителя храму, проводиря своєї нечисленної монашої родини.

Â

1. Інтерв'ю з о. Миколою Костюком від 12.02.1993, м. Стрий, інтерв'юер Гудзяк Б., розшифровувач Проців Л., правки Проців Л., фондовий № касети 539, шифр справи: П-1-1-358.

2. Інтерв'ю з о. Миколою Костюком від 12.02.1993, м. Стрий, інтерв'юер Гудзяк Б., розшифровувач Проців Л., правки Проців Л., фондовий № касети 540, сторона А, фонограма II, шифр справи: П-1-1-358.

Â

*Матеріал усно оприлюднено під час першого «круглого столу» «На межі територій та епох. Читання пам'яті ієромонаха Методія (Миколи Костюка)» (сміт. Підкамінь, 24 січня 2009 р.) у виступі схимонаха Юліана (Ігоря) Монастирського «Життєвий шлях та діяльність ієромонаха Методія (Миколи Костюка)».

Також текст було опубліковано в мережі Інтернет за адресою: http://www.pidkamin.org.ua/abbey_metodiy_ua.html

(станом на 25.12.2015 р. текст у Інтернеті не доступний). У цьому матеріалі зазначено: «підготував монах Миколай Гуменяк».

Тут дещо змінено назву та додано прикінцеві посилання відповідно до тексту, який був поданий схимонахом Юліаном (Ігорем) Монастирським у 2009 р.

Посилання: <http://namezhi.com.ua/index.php/1450-do-biohrafii-vidrodzhuvacha-monastyria-pokhodzhennia-dereva-khresta-hospodnoho-studiiskoho-ustavu-uhkts-u-selyshchi-pidkamin>